

Cel voor Financiële Informatieverwerking

**22e Activiteitenverslag
2015**

Inhoudsopgave

I.	VOORWOORD.....	5
II.	SAMENSTELLING VAN DE CFI.....	7
III.	ACTIVITEITEN VAN DE CFI IN 2015.....	9
	1. OPERATIONELE ANALYSE - KERNCIJFERS.....	9
	2. ANDERE NATIONALE ACTIVITEITEN	11
	2.1 Coördinatie van de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme	11
	2.1.1 Coördinatie witwassen.....	11
	2.1.2 Coördinatie financiering van terrorisme	12
	2.2 Nationale risicoanalyses op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme.....	13
	2.2.1 Risicoanalyse witwassen	13
	2.2.2 Risicoanalyse financiering van terrorisme.....	14
	2.3 Risicoanalyses witwassen en financiering van terrorisme per sector	14
	2.3.1 Bouwsector	14
	2.3.2 Diamantsector.....	15
	2.4 College voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude.....	15
	2.5 Wijziging van artikel 141 van het Strafwetboek	15
	2.6 Parlementaire vragen	16
	2.7 Typologische en strategische analyse van de CFI	16
	2.8 Wekelijkse vergaderingen bij het federaal parket - vergaderingen Plan Radicalisme.....	17
	2.9 Vergaderingen COTER.....	17
	2.10 Coördinatieplatform “massa fraude”	18
	2.11 Financiële sancties - onverwijld toepassing van de sancties van de Verenigde Naties (VN).....	18
	2.12 Technische bijstand	19
	2.13 Opleiding magistraten.....	20
3.	INTERNATIONALE ACTIVITEITEN	21
	3.1 Financiële Actiegroep (FAG)	21
	3.1.1 Plenaire vergaderingen	21
	3.1.2 Werkgroepen	21
	3.1.3 Buitengewone vergaderingen financiering van terrorisme	21
	3.2 Comité van deskundigen inzake de evaluatie van maatregelen ter bestrijding van het witwassen van geld (MONEYVAL)	22
	3.2.1 Plenaire vergaderingen	22
	3.2.2 Evaluatie van België door de Raad van Europa	22
	3.3 Verenigde Naties (VN)	23
	3.3.1 Resoluties van de Veiligheidsraad.....	23
	3.3.2 Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie (UNCAC)	24
	3.3.3 Opleidings- en bewustmakingsactiviteiten	24
	3.4 Europese Unie.....	24
	3.4.1 Vierde Europese richtlijn ter bestrijding van WW/FT - omzetting naar Belgisch recht .	24
	3.4.2 Actieplan van de Europese Commissie tegen financiering van terrorisme	25
	3.4.3 Supranationale risicoanalyse op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme	26
	3.4.4 Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing (EGMLTF)	26
	3.4.5 FIU platform.....	27

3.5 Egmont Groep	28
3.5.1 Vergaderingen van de Egmont Groep	28
3.5.2 Typologische projecten.....	28
3.6 Counter ISIL Finance Group (CIFG)	28
4. CFI JAARREKENINGEN.....	31

Bijlage 1 – Trends op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme

Bijlage 2 – Statistieken inzake witwassen en financiering van terrorisme

I. VOORWOORD

Ook 2015 werd gekenmerkt door een sterke stijging van het aantal nieuwe dossiers dat door de CFI werd behandeld (+19,36 %). Ook al bleef het aantal meldingen vrij stabiel in vergelijking met 2014 (+1,82 %), na een sterke stijging tussen 2012 en 2014 (+ 35%), toch nam het aantal nieuw geopende dossiers in 2015 gevoelig toe (8.329 in 2015 ten opzichte van 6.978 dossiers in 2014). De meldingen waren voornamelijk afkomstig van de financiële sector (75 %) en aangewezen niet-financiële ondernemingen en beroepen (9 %). De overige meldingen betroffen verzoeken ontvangen van buitenlandse meldpunten (3,5 %) en mededelingen van administratieve staatsdiensten (12,5 %). Deze cijfers tonen de sterke betrokkenheid van de financiële en niet-financiële tussenpersonen bij de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme.

De analyse van de CFI leidde tot 3.646 gerechtelijke doormeldingen aan de lokale parketten en het federale parket, hetzij 992 nieuwe doormeldingen en 2.654 aanvullende doormeldingen van verdenkingen van witwassen en financiering van terrorisme voor een totaalbedrag van 1.064,13 miljoen EUR. Deze doormeldingen hadden voornamelijk betrekking op informatie die door kredietinstellingen (46 %) en wisselkantoren en betalingsinstellingen (35 %) werd meegedeeld. Het gemiddelde doormeldingspercentage is zowat 15% van de ontvangen meldingen, met een hoog percentage voor de financiële sector (bijna 22%) en een lager percentage voor de wisselkantoren en de betalingsinstellingen (12 %). Deze doormeldingen hadden niet enkel betrekking op dossiers van 2015, maar ook van voorafgaande jaren. Er werden ook 284 informatienota's doorgemeld aan de dienst "Coördinatie Anti-Fraude (CAF)" van de FOD Financiën, aan de arbeidsauditoraten en de SIOD, overeenkomstig artikel 35 van de wet van 11 januari 1993.

Qua aantal doormeldingen was vermoedelijke oplichting (21 %) nog steeds het belangrijkste onderliggend misdrijf van de doorgemelde witwasverrichtingen, gevolgd door georganiseerde misdaad (11 %), terrorisme en financiering van terrorisme (11 %), handel in clandestiene werkkrachten (10 %), misbruik van vennootschapsgoederen (10 %), illegale drughandel (9 %) en misdrijven i.v.m. de staat van faillissement (6 %). Net zoals voorgaande jaren hielden de grootste vastgestelde bedragen verband met ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd (322 miljoen EUR), georganiseerde misdaad (225 miljoen EUR) en handel in clandestiene werkkrachten (133 miljoen EUR). De dramatische gebeurtenissen van januari en november 2015 in Parijs verklaren de forse toename in 2015 van het aantal doormeldingen in verband met terrorisme en financiering van terrorisme. Het aantal nieuwe doormeldingen in verband met terrorisme en financiering van terrorisme steeg van 35 nieuwe dossiers in 2014 naar 75 in 2015. Als we hier de gerelateerde aanvullende doormeldingen aan toevoegen was het aandeel terrorisme en financiering van terrorisme 11 % in 2015, in vergelijking met slechts 3 % in 2014 en 2013. De eerste cijfers van 2016, die beïnvloed worden door de aanslagen te Brussel, bevestigen helaas de trend die in 2015 werd vastgesteld.

Het begin van 2016 bracht ook het einde van het voorzitterschap van de heer Jean-Claude Delepière die besliste het gezag over de CFI over te dragen. Al heeft de Admiraal het schip verlaten, de door hem uitgezette koers blijft behouden. Het schip zet zijn tocht nog steeds verder tussen de golven van de klassieke financiële criminaliteit.

Om evenwel beter opgewassen te zijn tegen de stormwinden van het terrorisme werd de bemanning uitgebreid: dagelijks stapten onze Franse, Luxemburgse en Nederlandse collega's mee aan boord, hetgeen de gemeenschappelijkheid van onze tocht naar eenzelfde legitiem doel duidelijk aantoonde.

Al staat de te ronden kaap vast, daarom zijn de ingeslagen koers, noch de gebruikte middelen, nog niet noodzakelijk onveranderlijk.

In de conclusies voorafgaand aan het arrest van 23 september 2015 van het Hof van Cassatie, herinnert de heer Advocaat generaal Damien Vandermeersch aan de precieze draagwijdte van een doorgemeld verslag van onderzoek van de CFI. "Dergelijk verslag is geen resultaat op zich, maar moet een beginpunt vormen voor het gerechtelijk onderzoek. Het verslag heeft niet de ambitie om een

onweerlegbaar bewijs van de inbreuk te zijn, maar wil eerder een ‘gemotiveerd en motiverend’ instrument zijn dat aanzet tot het openen van een gerechtelijk onderzoek. De door de CFI vergaarde informatie vormt geen bewijs in de strikte zin van het woord. De informatie heeft slechts de waarde van gewone inlichtingen die door het gerechtelijk onderzoek moeten worden nagegaan en bevestigd.” Dit omschrijft en bevestigt de precieze opdracht van de CFI: een cel van financiële inlichtingen.

Om de criminele dreiging, die tijdens de aanslagen van 22 maart 2016 op dramatische wijze duidelijk werd, het hoofd te kunnen bieden, moet de CFI verdergaan in het versterken van de samenwerking met haar partners. Al is de finaliteit van de CFI in de eerste plaats gerechtelijk, dan nog sluit dit niet noodzakelijk andere doelstellingen uit.

Specifiek in de strijd tegen terrorisme en de financiering ervan heeft de CFI alvast haar mogelijkheden voor gemeenschappelijke analyses met de Belgische inlichtingendiensten versterkt.

De informatie-uitstroom zal zich uitbreiden naar andere diensten in functie van de noodwendigheden, alsook om beter tegemoet te komen aan de functionele en structurele bekommernissen van de gerechtelijke macht.

Het is zeker niet de bedoeling de een of andere bestemming te verdrinken onder de gedeelde informatie, maar het moet een doeltreffende verspreiding in dienst van een gemeenschappelijke strategie toelaten.

Meer dan een neutrale lezing van de statistieken van 2015, moet in die cijfers een uitgangspunt worden gezien voor de CFI om partner-activiteiten te ontwikkelen, een benadering die we ook zullen terugvinden in de wet ter omzetting van de 4de richtlijn.

Brussel – juni 2016

Philippe de KOSTER
Eerste Advocaat-Generaal
Voorzitter van de CFI

II. SAMENSTELLING VAN DE CFI¹

Voorzitter:	Dhr. Jean-Claude DELEPIÈRE
Vicevoorzitter:	Dhr. Philippe de MÛELENAERE
Plaatsvervangende voorzitters:	Dhr. Boudewijn VERHELST Dhr. Philippe de KOSTER ²
Leden:	Dhr. Michel J. DE SAMBLANX Dhr. Luc BATSELIER ³ Dhr. Johan DENOLF Dhr. Fons BORGINON Mevr. Chantal DE CAT ⁴
Secretaris-generaal:	Dhr. Kris MESKENS

¹ Toestand op 31/12/2015.

² Voorzitter vanaf 4/03/2016.

³ Tot 1/04/2015.

⁴ Sinds 16/10/2015.

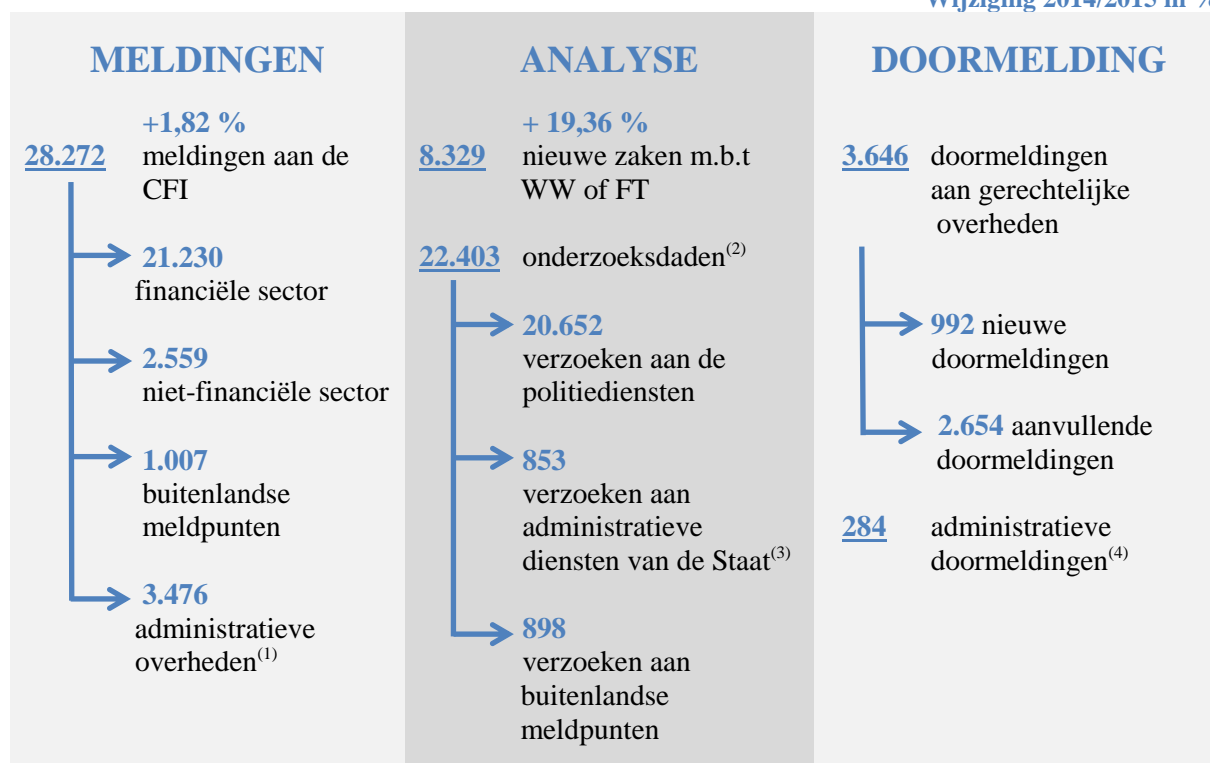
III. ACTIVITEITEN VAN DE CFI IN 2015

1. OPERATIONELE ANALYSE - KERNCIJFERS

De CFI heeft als opdracht informatie te ontvangen van instellingen en personen vermeld in de wet (melders genoemd), van buitenlandse meldpunten in het kader van internationale samenwerking en van andere, door de wet aangeduide, diensten van de Staat. De CFI analyseert deze informatie en vult ze aan. In geval van ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme meldt de CFI het resultaat van haar analyse door aan de gerechtelijke overheden.

De CFI moet sinds enkele jaren de dienst “Coördinatie Anti-Fraude (CAF)” van de FOD Financiën op de hoogte stellen wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld dat afkomstig is van een strafbaar feit dat verband houdt met ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, of van een strafbaar feit dat onder de bevoegdheid van de douane valt, alsook de SIOD wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig uit overtredingen die een weerslag kunnen hebben inzake sociale fraude en de arbeidsauditeur wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van het plegen van een misdrijf dat verband houdt met handel in clandestiene werkkrachten of mensenhandel.

Wijziging 2014/2015 in %

⁽¹⁾ Meldingen van grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen, fiscale regularisatieattesten (EBAter), meldingen krachtens artikel 33 vanwege ambtenaren van administratieve diensten van de Staat.

⁽²⁾ Bij deze cijfers zijn de (aanvullende) informatieverzoeken die de analisten van de CFI overeenkomstig artikel 33 van de wet naar meldingsplichtige instellingen en personen sturen niet inbegrepen, noch de raadpleging van commerciële gegevensbanken.

⁽³⁾ Belastingdiensten, sociale inspectie, Veiligheid van de Staat, Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht, overeenkomstig artikel 33 van de wet.

⁽⁴⁾ Informatie meegedeeld aan de dienst “Coördinatie Anti-Fraude (CAF)” van de FOD Financiën, de arbeidsauditoraten en de SIOD overeenkomstig artikel 35 van de wet.

Het aantal inkomende meldingen nam de afgelopen jaren gevoelig toe, namelijk met 35% sinds 2012. Het aantal nieuwe dossiers dat als gevolg van deze meldingen werd geopend is sinds 2012 meer dan verdubbeld.

- > **28.272** meldingen ontvangen door de CFI
- > **8.329** onderzoeksdossiers. De CFI bundelt de ontvangen informatie die op dezelfde zaak betrekking heeft in één dossier. De analysedienst van de CFI behandelt steeds alle ontvangen informatie.
- > **22.403** onderzoeksdaden (politieele verzoeken, administratieve verzoeken of verzoeken aan buitenlandse tegenhangers) om de meldingen aan te vullen.
- > **992** doormeldingen en **2.654** aanvullende doormeldingen verstuurd naar de parketten en het federaal parket voor een totaalbedrag van **1.064,13 miljoen €**
- > er werden ook **284** informatienota's doorgemeld aan de dienst "Coördinatie Anti-Fraude (CAF)" van de FOD Financiën, aan de arbeidsauditoraten en de SIOD.

De stijging van het aantal geopende dossiers vloeit voort uit een toename van het aantal meldingen van kredietinstellingen (+62 % sinds 2012), notarissen (+95 % sinds 2012), van de Nationale Bank van België (665 meldingen in 2015 tegenover 46 in 2013), van buitenlandse meldpunten (verdubbeling in vergelijking met 2013) en de dossiers geopend in het kader van de eenmalige bevrijdende aangifte (EBAter) (1400 dossiers in 2014 en 1900 dossiers in 2015). De CFI kreeg aldus sinds 2012 te maken met een zeer sterke toename van haar operationele activiteiten.

Ook al kon de CFI met de middelen waarover ze beschikt deze grote groeiende werklust aan, toch is het van belang om voor bepaalde misdadervormen de meest geschikte bevoegde diensten of instanties te kiezen om deze doeltreffend aan te pakken en te bestrijden. De bijkomende werklust die de verwerking van de meldingen/attesten van de EBAter voor de CFI met zich meebracht is duidelijk niet evenredig met de geringe meerwaarde op het vlak van gerechtelijk gevolg na analyse van de CFI. Er konden slechts enkele dossiers EBA aan de gerechtelijke overheden worden doorgemeld, vooral sinds in 2013 door de wetgever werd beslist dat het fraudeschema dat door de belastingplichtige bij de regularisatieaangifte werd gevoegd niet aan de CFI zou worden meegedeeld.

Informatie moet ook beter worden gedeeld en uitgewisseld tussen operationele diensten. Sinds het aanslagjaar 2010 moeten belastingplichtigen onderworpen aan de vennootschapsbelasting of de belasting van niet-inwoners vennootschappen alle directe of indirecte betalingen aan personen gevestigd in een belastingparadijs, aan de FOD Financiën melden, op voorwaarde dat het totaal aan uitgevoerde verrichtingen in het belastbare tijdperk 100.000 EUR bedraagt. FOD Financiën heeft de middelen en de mogelijkheden om deze meldingen te analyseren. De resultaten van deze analyse zouden, in geval van vermoedens van witwassen of financiering van terrorisme, beter kunnen worden gedeeld, onder andere met de CFI. Sinds 2010 en de inwerkingtreding van deze nieuwe bepaling van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, hebben de ambtenaren van de FOD Financiën, overeenkomstig artikel 33 van de wet, geen enkele melding gedaan aan de CFI met betrekking tot mogelijke verdachte verrichtingen in verband met witwassen of financiering van terrorisme via fiscale paradijzen.

De gebeurtenissen op 13 november in Frankrijk en die op 22 maart in België hebben aangetoond dat een betere samenwerking op het gebied van terrorisme en financiering van terrorisme tussen de betrokken diensten zich opdringt om deze verschijnselen doeltreffend te bestrijden. De doeltreffende opsporing van financiële verrichtingen van terroristen was enkel mogelijk dankzij de regelmatige en voortdurende uitwisseling van de namen van de betrokken terroristen tussen diensten. De frequentie van de gegevensuitwisselingen tussen diensten nam na de aanslagen van 22 maart toe en moet worden volgehouden. Wat de financiering van terrorisme betreft moet nogmaals worden gewezen op de rol van de CFI als tweedelijnsinlichtingendienst ter ondersteuning van het federaal parket, de inlichtingendiensten en het OCAD. De wetgever wijzigde daarom in februari 2016 artikel 35 van de wet van 11 januari 1993 om de CFI toe te laten haar verzoeken om inlichtingen aan de inlichtingendiensten en het OCAD beter in context te plaatsen.

Bijlage 1 beschrijft de trends op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme in 2015. Bijlage 2 bevat de gedetailleerde statistieken over 2015.

2. ANDERE NATIONALE ACTIVITEITEN

2.1 Coördinatie van de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme

Aanbeveling 2 van de Financiële Actiegroep (FAG) [*Financial Action Task Force*] bepaalt dat er een coördinatiemechanisme of een coördinerende instantie moet worden opgericht of aangewezen: “Landen moeten een instantie aanduiden of over een coördinatiemechanisme beschikken. Landen moeten ervoor zorgen dat beleidsmakers, de financiële-inlichtingeneenheid, rechtshandavingsinstanties, toezichthouders en andere bevoegde instanties, zowel op operationeel vlak als op het vlak van beleid, over doeltreffende mechanismen beschikken die hen in staat stellen samen te werken en, desgevallend op nationaal vlak te coördineren voor het opstellen en toepassen van het beleid en activiteiten ter bestrijding van witwassen, financiering van terrorisme, financiering van proliferatie van massavernietigingswapens”⁵.

2.1.1 Coördinatie witwassen

In België is de coördinatie van de bestrijding van witwassen (WW) een bevoegdheid van de CFI, van het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst. Het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst wordt gezamenlijk voorgezeten door de Voorzitter van de CFI en door de procureur-generaal die belast is met specifieke taken met betrekking tot de financiële, fiscale en economische criminaliteit.

Het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst is samengesteld uit een partnerraad (voorgezeten door de Voorzitter van de CFI of diens vertegenwoordiger), een gerechtelijk platform (voorgezeten door de procureur-generaal die belast is met specifieke taken met betrekking tot de financiële, fiscale en economische criminaliteit of diens vertegenwoordiger) en een gemeenschappelijke instantie (voorgezeten door de Voorzitter van de CFI en de procureur-generaal die belast is met specifieke taken met betrekking tot de financiële, fiscale en economische criminaliteit).

De partnerraad bestudeert de witwasrisico's en het preventieve beleid op dit gebied. De partnerraad moet, samen met de andere partners, de risicoanalyse op het gebied van witwassen opstellen. Het gerechtelijk platform coördineert het strafbeleid op het gebied van WW. De gemeenschappelijke instantie beoogt het waarborgen van de coherentie van alle ingestelde maatregelen van zowel preventieve als repressieve aard. Het platform stelt concrete acties voor aan het Ministerieel Comité.

De leden van de partnerraad zijn: de CFI (voorzitterschap), de Nationale Bank van België (NBB), de FOD Financiën, Economie en Justitie, de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA), het College van procureurs-generaal, de federale politie, de Veiligheid van de Staat en de Vaste Commissie van de Lokale Politie (VCLP). De partnerraad kan andere partners op haar vergaderingen uitnodigen indien de activiteiten dit vereisen.

De leden van het gerechtelijk platform zijn: de procureur-generaal die belast is met specifieke taken met betrekking tot de financiële criminaliteit (voorzitterschap), de overige procureurs-generaal, de federale procureur, vertegenwoordigers van de raad van de procureurs des Konings, van de raad van de arbeidsauditeurs, van de federale politie, van de Vaste Commissie van de Lokale Politie (VCLP) en van het directoraat-generaal Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden van de FOD Justitie.

De partnerraad, voorgezeten door de CFI, vergaderde in 2015 meermaals (op 13/03/2015, 30/04/2015, 18/06/2015 en 17/12/2015) om de evaluatie van België door de FAG alsook de activiteiten van de

⁵ http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf (blz. 11).

risicoanalyse witwassen te coördineren. Tijdens deze vergaderingen werden ook een aantal andere onderwerpen in verband met de voorkoming van WW besproken zoals de witwasrisico's van *darknet*, virtuele valuta en verrichtingen met belastingparadijzen.

2.1.2 Coördinatie financiering van terrorisme

De coördinatie op het vlak van financiering van terrorisme (FT) is een bevoegdheid van de Nationale Veiligheidsraad, het Strategisch Comité en het Coördinatiecomité voor inlichting en veiligheid. Binnen het Coördinatiecomité voor inlichting en veiligheid werd een platform FT opgericht. Dit platform wordt voorgezeten door de CFI en is samengesteld uit vertegenwoordigers van het federaal parket, het College van procureurs-generaal, de federale politie, het OCAD, de CFI, Douane en Accijnzen, de FOD Buitenlandse zaken, de Veiligheid van de Staat, de ADIV en de FOD Financiën Thesaurie.

De doelstellingen van het Platform zijn: evaluatie van de risico's op het vlak van de financiering van terrorisme, bepalen van een nationaal beleid in de strijd tegen de financiering van terrorisme en het versterken van het overleg en het uitwisselen van informatie tussen de CFI en de andere bevoegde diensten.

Op 14 december 2015 gaf de Nationale Veiligheidsraad het platform FT de opdracht een nationale risicoanalyse FT op te stellen (cf. 2.2.2). Om deze rol te kunnen vervullen staat de dienst in nauw contact met de andere Belgische diensten met een bevoegdheid op het vlak van terrorismebestrijding: het Orgaan voor Coördinatie en Analyse van de Dreiging (OCAD), de federale politie, de burgerlijke inlichtingendienst Veiligheid van de Staat, de militaire inlichtingendienst Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid (ADIV), de FOD Buitenlandse Zaken en het federaal parket.

Een zeer belangrijke partner voor de CFI bij de onderzoeken naar de financiering van terrorisme is de federale politie. Via de verbindingsofficieren van de politie bij de CFI worden de dossiers aangevuld met informatie over mogelijke terroristische bindingen van de betrokkenen in België. Naast deze operationele uitwisseling van informatie wordt ook op strategisch vlak samengewerkt met de diensten bevoegd voor terrorisme bij de Federale Gerechtelijke Politie (FGP's) en de centrale dienst DJSOC-terr.

Ook met de militaire inlichtingendienst Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid (ADIV) en met de burgerlijke inlichtingendienst Veiligheid van de Staat (VSSE) wordt vlot informatie uitgewisseld over terrorisme. De CFI heeft met beide diensten een samenwerkingsakkoord ondertekend dat de modaliteiten van de uitwisseling van informatie regelt binnen de wettelijke mogelijkheden, en voor beide diensten werden contactpersonen aangeduid. Deze samenwerking laat de CFI toe om op korte termijn operationele informatie te verkrijgen en om op strategisch vlak samen te werken rond aan terrorisme gerelateerde onderwerpen.

De CFI verzamelt ook informatie over terrorisme en financiering van terrorisme door aan vergaderingen in het buitenland deel te nemen, zoals het *EU-US experts' seminar on ISIL's financing* in Brussel (04 en 05/02/2015), de vergaderingen (RTMG en buitengewone vergaderingen) van de FAG over FT en de vergaderingen van de *Counter ISIL Finance Group* (CIFG).

Een andere opdracht van het platform financiering van terrorisme bestaat erin na te gaan hoe de informatie-uitwisseling tussen de CFI en andere diensten die bij de bestrijding van terrorisme en financiering van terrorisme betrokken zijn kan worden verbeterd.

Het bleek dat sommige informatie waarover de CFI beschikte nuttiger zou kunnen zijn voor de inlichtingendiensten en OCAD dan voor de gerechtelijke overheden. De wet van 11 januari 1993 laat de CFI echter niet toe deze gegevens aan andere diensten van de Staat zoals de inlichtingendiensten of OCAD door te melden. Krachtens de wet waren de parketten en het federaal parket steeds de enige mogelijke ontvangers van de doormeldingen van de CFI.

Om dit probleem te verhelpen werd artikel 35 van de wet van 11 januari 1993 betreffende de verplichtingen van het versterkt beroepsgeheim van de CFI, haar leden en personeelsleden voor het eerst op 1 maart 2016 gewijzigd om een bestendig communicatiekanaal op te zetten tussen de CFI enerzijds en de Veiligheid van de Staat, de ADIV en het OCAD anderzijds, ook in het geval dat er geen dossier aan het parket werd doorgemeld.

Een tweede wetgevingsinitiatief is bedoeld om de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de CFI en de inlichtingendiensten en het OCAD te verbeteren wanneer er vermoedens zijn van radicalisme. Met deze nieuwe wetgevende maatregel zal de CFI eveneens bevoegd zijn wanneer ze kennis heeft van informatie in verband met radicalisme. Eens de nieuwe BIM-wet door het parlement goedgekeurd, zal de nieuwe definitie van terrorisme in deze wet de CFI automatisch toelaten concrete financiële informatie over personen of instellingen die verdacht worden van radicalisme aan de inlichtingendiensten en OCAD door te melden met het oog op toezicht.

2.2 Nationale risicoanalyses op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme

Landen moeten de risico's op het vlak van WW en FT waarmee ze te maken krijgen vaststellen, beoordelen en begrijpen, en maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de risico's doeltreffend beperkt worden (Aanbevelingen van de FAG⁶).

Een van deze maatregelen is het aanstellen van een autoriteit of mechanisme (cf. 2.1) om de risicobeoordeling te coördineren en maatregelen voor te stellen om de risico's te beperken en hiertoe de nodige middelen te voorzien.

België voerde in 2013 twee risicoanalyses uit om de risico's op het vlak van WW en deze op het vlak van FT vast te stellen, te beoordelen en te begrijpen. Voor WW werd deze risicoanalyse uitgevoerd door de partnerraad van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst (cf. 2.2.1) en voor FT door het College voor inlichting en veiligheid, dat door het koninklijk besluit van 2 juni 2015⁷ door het Strategisch Comité en het Coördinatiecomité voor inlichting en veiligheid (cf. 2.2.2). werd vervangen.

De partnerraad van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en het platform financiering van terrorisme (cf. 2.1.2) van het Coördinatiecomité voor inlichting en veiligheid startte in 2015 met het bijwerken van deze twee documenten.

2.2.1 Risicoanalyse witwassen

De nieuwe risicoanalyse WW werd in twee delen verdeeld: een risicoanalyse en een kwetsbaarheidsanalyse op het vlak van WW. De CFI, de politie en de douane coördineerden de werkzaamheden van de partnerraad om het eerste deel van de analyse uit te voeren. Kwantitatieve gegevens over WW werden bij de CFI, de politie, de douane en de FOD Economie verzameld. De andere leden van de partnerraad verstrekten kwalitatieve informatie ter aanvulling van deze kwantitatieve gegevens. 32 profielen of sectoren met een mogelijk witwasrisico en 32 indicatoren die het voor elk profiel mogelijk maakten de dreigingsgraad op het gebied van WW te meten werden aan de hand van een analysemethode vergeleken. Dit eerste deel werd in januari 2016 afgerond. Een eerste verslag over de dreiging op het vlak van WW met een reeks "voorlopige" aanbevelingen (die eventueel afhankelijk van de kwetsbaarheidsanalyse heroverwogen kunnen worden) werd door de partnerraad, het gerechtelijk platform en de gemeenschappelijke instantie van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst goedgekeurd.

⁶ http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf (blz. 11).

⁷ http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&pub_date=2015-06-05&numac=2015202642&caller=list

Dit verslag werd op 23 januari 2016 aan de Minister van Financiën bezorgd als Voorzitter van het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst.

2.2.2 Risicoanalyse financiering van terrorisme

Het platform FT, dat door de CFI wordt geleid en deel uitmaakt van het Coördinatiecomité voor inlichting en veiligheid, startte in 2015 met het bijwerken van de risicoanalyse FT. De CFI voerde een eerste risicoanalyse op het vlak van FT uit op basis van de dossiers FT die aan de gerechtelijke overheden werden doorgemeld en op basis van haar kennis van potentiële dreigingen op het gebied van FT, opgedaan door deelname aan fora of contacten in het buitenland (FAG, Verenigde Naties, Interpol, CIFG,...).

2.3 Risicoanalyses witwassen en financiering van terrorisme per sector

2.3.1 Bouwsector

De CFI en de Confederatie Bouw⁸ voerden in 2015 een risicoanalyse op het vlak van WW in de bouwsector uit. De CFI en de Confederatie hebben hun ervaring op het vlak van sociale dumping, uitbuiting van clandestiene werkrachten en mensenhandel gebundeld.

De bouwsector stelt meer dan 200.000 werknemers tewerk en telt 71.000 zelfstandigen. Er wordt veel met onderaanneming gewerkt. Deze sector en de schoonmaaksector worden met sociale fraude en illegale arbeid op grote schaal geconfronteerd.

De problemen die werden vastgesteld omvatten onder meer onechte onderaanneming door bedrijven die geen bouwbedrijven in hun land van herkomst zijn, schijnzelfstandigen, betaling van sociale lasten in het land van oorsprong op basis van lonen die lager liggen dan de lonen die daadwerkelijk betaald worden, of zelfs het niet aangeven van verrichte arbeid in België aan het socialezekerheidsstelsel van het land van herkomst. In extreme gevallen is sprake van mensenhandel en tewerkstelling van illegale immigranten.

De CFI meldde tussen 2010 en 2015 866 dossiers door aan de gerechtelijke overheden wegens het bestaan van ernstige aanwijzingen van witwassen voortkomend uit uitbuiting van clandestiene werkrachten of menshandel, waarvan 60% in de bouwsector en 40% in de schoonmaaksector. De CFI is er zich van bewust dat de doorgemelde dossiers slechts het topje van de ijsberg zijn.

Op basis van deze oefening konden oplossingen worden uitgewerkt om de nefaste gevolgen van sociale dumping aan te pakken en de doeltreffendheid van de bestrijding van het witwassen van geld voortkomend uit de uitbuiting van clandestiene werkrachten, mensenhandel en georganiseerde sociale fraude te verhogen.

Een van de voorgestelde maatregelen was dat de sector zich ertoe verbindt het principe van de beperking van de onderaannemersketen tot maximaal twee schakels voor dezelfde werken na te leven of te doen naleven door onderaannemers.

De sector verbindt zich ertoe het beleid om fraudesituaties te voorkomen te versterken. Personeel moet steeds een badge dragen en het is de bedoeling dit een wettelijke verplichting te maken. Het registeren van aanwezigheden zal geleidelijk aan op alle werven worden toegepast. Naast de beperking van de onderaannemersketen tot maximaal twee schakels moet het principe van de verplichte erkenning naar

⁸ De Confederatie Bouw werd in 1946 opgericht als overkoepelende werkgeversorganisatie voor de bouw voor heel België. Zij verenigt meer dan 15.000 ondernemingen uit de bouwsector: zelfstandigen, kmo's en grote ondernemingen, actief op alle domeinen van de bouw.

alle onderaannemers worden uitgebreid. Bij de strijd tegen sociale dumping en sociale fraude moet ook de bouwheer bewust zijn van zijn verantwoordelijkheden.

Er werd ook voorgesteld de bevoegdheden van de CFI uit te breiden tot ernstige sociale fraude, al dan niet georganiseerd.

2.3.2 Diamantsector

De FOD Economie voerde eind 2015 een sectorale analyse van de risico's WW en FT in de diamantsector. Aan verschillende partners, onder andere de CFI, werd gevraagd mee te werken. De FOD Economie wil de analyse tegen eind oktober 2016 afronden.

2.4 College voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude

Het College voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude werd opgericht bij het koninklijk besluit van 29 april 2008 (Belgisch Staatsblad van 8 mei 2008). Het College voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude wordt voorgezeten door de Staatssecretaris voor de Coördinatie van de fraudebestrijding. Het is samengesteld uit leidende ambtenaren van sociale, fiscale en gerechtelijke diensten en uit de politiediensten die bij de strijd tegen de fiscale en sociale fraude betrokken zijn. De Voorzitter van de CFI is ook lid van het College.

Het college coördineert het werk van de verschillende diensten op het vlak van de strijd tegen de fiscale en sociale fraude. Het College kwam in 2015 éénmaal samen op 27 januari 2015.

2.5 Wijziging van artikel 141 van het Strafwetboek

Na de terroristische aanslagen die in Frankrijk en in België werden gepleegd verstrengde de FAG de maatregelen ter bestrijding van financiering van terrorisme verder om dit probleem beter te bestrijden. In de Interpretatieve Nota bij Aanbeveling 5 van de FAG, de aanbeveling die de financiering van terrorisme strafbaar stelt, wordt uitvoerig beschreven aan welke kenmerken deze strafbaarstelling moet voldoen. Volgens deze Interpretatieve Nota moeten de kenmerken van het misdrijf financiering van terrorisme met name aan volgende voorwaarden voldoen:

- Misdrijven van financiering van terrorisme moeten van toepassing zijn op eender welke persoon die, opzettelijk en op welke wijze dan ook, direct of indirect fondsen levert of verzamelt, met het onwettige oogmerk ze te laten gebruiken of wetende dat ze, deels of volledig zullen worden gebruikt, (a) om een of meerdere terroristische daden te plegen; (b) door een terroristische organisatie; of (c) door een individuele terrorist.

- Het misdrijf financiering van terrorisme strafbaar stellen enkel op basis van het verschaffen van hulp, steun, poging of samenspanning volstaat niet om aan deze aanbeveling te voldoen;

- Het misdrijf financiering van terrorisme moet van toepassing zijn op alle fondsen, van legale of van illegale afkomst;

- Het misdrijf financiering van terrorisme mag niet vereisen dat de fondsen: (a) ook daadwerkelijk werden gebruikt om een of meerdere terroristische daden te plegen of trachten te plegen; noch (b) dat ze met een of meerdere specifieke terroristische daden verband houden.

De FAG breidde de voorwaarden van de kenmerken waaraan het misdrijf financiering van terrorisme zoals vermeld in de Interpretatieve Nota bij Aanbeveling 5 moet voldoen uit om aan de verplichtingen te voldoen die voortvloeien uit Resolutie 2178 (2014), die op 24 september 2014 door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties werd goedgekeurd.

Punt 6 van Resolutie 2178 (2014) verplicht lidstaten van de Verenigde Naties erover te waken dat hun nationale wetgeving de volgende gedragingen als zodanig ernstige strafbare feiten aanmerkt dat ze kunnen worden vervolgd en bestraft op een wijze die de ernst van de feiten naar behoren weerspiegelt: (1) onderdanen die reizen of trachten te reizen naar een derde land met het oogmerk bij te dragen tot het plegen van daden van terrorisme of het geven of krijgen van training, (2) opzettelijk verstrekken of verzamelen van fondsen door onderdanen of op hun grondgebied die men wil gebruiken of waarvan men weet dat ze zullen worden gebruikt om reizen van personen vermeld in punt 1 te financieren, (3) het opzettelijk organiseren door onderdanen of op hun grondgebied van reizen van personen vermeld in punt 1.

De Interpretatieve Nota van Aanbeveling 5 bevat nu de voorwaarden van punt 6 van Resolutie 2178 (2014), in een nieuwe alinea 3: “Financiering van terrorisme omvat het feit van de financiering van reizen van personen die naar een andere staat dan de staat van verblijf/nationaliteit reizen met het oogmerk terroristische daden te plegen, te plannen, voor te bereiden of eraan deel te nemen of terroristische training te geven of te krijgen”.

Rekening houdende met de nieuwe voorwaarden van Resolutie 2178 (2014) voegde de wet van 20 juli 2015 tot versterking van de strijd tegen het terrorisme een artikel 140^{sexies} toe aan het Strafwetboek. Het heeft tot doel de strijd tegen terrorisme te versterken door iedereen die naar het buitenland gaat of naar België komt om een terroristisch misdrijf te plegen strafbaar te stellen.

Volgens de kenmerken van de Interpretatieve Nota bij Aanbeveling 5 van de FAG moet het misdrijf van financiering van terrorisme slaan op eender welke persoon die, opzettelijk en op welke wijze dan ook, direct of indirect fondsen levert of verzamelt, met het onwettige oogmerk ze te laten gebruiken of wetende dat ze, deels of volledig zullen worden gebruikt door een terroristische organisatie of door een individuele terrorist, ook zelfs “zonder verband met een of meerdere specifieke terroristische daden”. Artikel 141 van het Strafwetboek bepaalt momenteel dat “Iedere persoon die, behalve in de gevallen bedoeld in artikel 140, materiële middelen verstrekt, daaronder begrepen financiële hulp, met het oog op het plegen van een terroristisch misdrijf bedoeld in artikel 137, wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van honderd euro tot vijfduizend euro.”

Wetgevingswerkzaamheden zijn momenteel aan de gang om artikel 141 van het Strafwetboek te wijzigen om het specifiek verband met het terroristisch misdrijf op te heffen. Aangezien de CFI deelneemt aan de werkgroep van de FAG die dit onderwerp behandelt, raadpleegde het kabinet justitie de CFI meermaals om het standpunt van de CFI te kennen over de wijzigingen die aan artikel 141 van het Strafwetboek moeten worden aangebracht om aan Aanbeveling 5 van de FAG te voldoen.

2.6 Parlementaire vragen

Er wordt aan de CFI regelmatig gevraagd op parlementaire vragen in verband met WW en FT te antwoorden.

De CFI leverde in 2015 een bijdrage aan de antwoorden op 6 parlementaire vragen over de witwasrisico's in verband met virtueel geld, de meldingsactiviteiten van handelaars in diamant, de beperking van betalingen in contanten, de activiteiten van ondergrondse banken en het wederzijdse evaluatieverslag van België door de FAG.

2.7 Typologische en strategische analyse van de CFI

De CFI beschikt al enkele jaren over een afdeling strategische analyse. Strategische analyse is proactief onderzoek naar trends in witwassen en financiering van terrorisme om het operationele werk van financiële analisten aan te vullen en te versterken, alsook gepaste aanbevelingen te doen op vlak van intern beleid en eventueel op wetgevend vlak.

Al vanaf haar ontstaan in 1993 heeft de CFI veel aandacht besteed aan een algemene typologische analyse van de dossiers die doorgemeld werden. Deze typologische analyse liet toe om een duidelijk beeld te krijgen van de gebruikte witwastechnieken in de doorgemelde dossiers. De vastgestelde typologieën werden besproken in het jaarverslag en gedeeld met buitenlandse partners van de CFI, zoals de typologiewerkgroep van de FAG en de Operationele Werkgroep binnen de Egmont Groep. Typologische analyse levert zeer waardevolle informatie op, maar heeft als belangrijk nadeel dat het altijd om een “a posteriori” analyse van de in een dossier aangewende technieken gaat. De financiële en economische crisis vanaf 2007 maakte nogmaals duidelijk dat maatschappelijke evoluties grote invloed kunnen hebben op de omvang en de aard van het witwasproces. Om een efficiënte strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te kunnen voeren is het belangrijk om in zekere mate te kunnen anticiperen op toekomstige maatschappelijke en financiële trends. De operationele werking van de CFI en het nationale beleid kunnen dan zoveel mogelijk afgestemd worden op deze evoluties, zodat nieuwe witwastechnieken tijdig opgespoord kunnen worden.

Vandaar dat de CFI vanaf 2009 onder de noemer ‘strategische analyse’ de typologische analyse aanvult met een component specifiek gericht op de opsporing van nieuwe trends en technieken inzake witwassen. De aandacht voor strategische analyse op het vlak van witwasbestrijding is de laatste jaren ook op internationaal vlak sterk gegroeid. Bij de laatste wijziging van de aanbeveling in 2012 legt de FAG in de verklarende nota bij aanbeveling 29 sterk de nadruk op het belang van strategische analyse voor de FIU’s. De vierde antiwitwasrichtlijn verwijst eveneens herhaaldelijk naar de ‘op risico gebaseerde aanpak’ en de rol die strategische analyse daarbij kan vervullen.

Gelet op de situatie in Syrië en in Irak werd in 2015, net als in 2014, op het vlak van strategische analyse veel aandacht besteed aan de strijd tegen de financiering van terrorisme. De problematiek van de “foreign fighters” of buitenlandse strijders, die zich aansluiten bij IS om aan de gevechten in Syrië en Irak deel te nemen en geradicaliseerd naar Europa terugkeren, heeft in 2015 aan belang toegenomen, zeker gelet op de vele aanslagen die onlangs in Europa werden gepleegd.

2.8 Wekelijkse vergaderingen bij het federaal parket - vergaderingen Plan Radicalisme

Vanaf juli 2014 neemt de CFI eveneens deel aan de coördinatievergaderingen “terrorisme” bij het federaal parket. Op deze vergaderingen wordt met de voor terrorisme bevoegde FGP’s, de federale magistraten en OCAD informatie uitgewisseld over de actuele proactieve en gerechtelijke onderzoeken. Voor de CFI bieden deze vergaderingen de mogelijkheid om de prioriteiten van de gerechtelijke diensten op het vlak van terrorismevervolgning te leren kennen en een zicht te krijgen op het verdere gevolg dat gegeven wordt aan de dossiers die de CFI heeft doorgemeld wegens ernstige aanwijzingen van de financiering van terrorisme.

Sinds begin 2011 is de CFI betrokken bij de vergaderingen van OCAD rond het Actieplan Radicalisme (Plan R). In de werkgroepen die in het kader van het Plan R vergaderen, wordt informatie uitgewisseld tussen de steundiensten van OCAD en wordt de recente evolutie van de problematiek besproken. Na de vrijdelde aanslag in Verviers begin 2015 vaardigde de regering 12 maatregelen tegen radicalisme en terrorisme uit, waaronder een actualisering van het Actieplan Radicalisme. In dit plan wordt de nodige aandacht geschonken aan de financiering van terrorisme. Eén van de mogelijke maatregelen tegen radicaliserende individuen of groeperingen is een financieel onderzoek na een melding aan de CFI. Indien er ernstige aanwijzingen van de financiering van terrorisme worden vastgesteld, meldt de CFI het dossier door aan de gerechtelijke overheden.

2.9 Vergaderingen COTER

De CFI neemt ook deel aan de maandelijkse coördinatievergadering bij de FOD Buitenlandse Zaken die georganiseerd wordt tussen de nationale diensten om de Belgische deelname aan de Raadswerkgroep Terrorisme (COTER) op Europees niveau voor te bereiden. COTER vergadert één

keer per maand om de actuele ontwikkelingen op het gebied van internationale samenwerking tegen terrorisme te bespreken.

2.10 Coördinatieplatform “massafraude”

Net als de voorbije jaren is het aantal meldingen dat de CFI in 2015 ontving met betrekking tot het fenomeen “massafraude” zeer groot. Bij “massafraude” wordt een grote groep potentiële slachtoffers online benaderd met de vraag om geld te sturen, met de meest uiteenlopende redenen als voorwendsel (zakelijk lucratief voorstel, mogelijke liefdesrelatie,...). Deze dossiers zijn vaak moeilijk te vervolgen, omdat de daders anoniem kunnen blijven en meestal vanuit het buitenland opereren. Een preventieve aanpak gericht op het sensibiliseren van mogelijke slachtoffers en het uitwisselen van informatie over de gebruikte modus operandi tussen de bevoegde diensten zijn kritische succesfactoren om witwassen van geld uit dit onderliggend misdrijf aan te pakken. Op het vlak van strategische analyse werkt de CFI rond deze problematiek samen met de Algemene Dienst Economische Inspectie (ADEI) van de FOD Economie, die het “nationaal coördinatieplatform massafraude” voorziet en in 2015 een “meldpunt massafraude” ontwikkelde, waar informatie en klachten met betrekking tot deze vorm van oplichting zullen kunnen worden gegroepeerd.

2.11 Financiële sancties - onverwijld toepassing van de sancties van de Verenigde Naties (VN)

Het Belgische stelsel wordt bekritiseerd doordat de sancties van de Verenigde Naties (VN) met betrekking tot de bevriezing van tegoeden en de financiering van proliferatie op Europees niveau niet onmiddellijk worden omgezet. De trage Europese omzetting heeft tot gevolg dat België de tegoeden van personen die door de VN gesanctioneerd worden niet onverwijld bevroor.

De wet van 18 december 2015 (art. 69 en 70) houdende wijziging van de wet van 11 mei 1995 inzake de tenuitvoerlegging van de besluiten van de Veiligheidsraad van de Organisatie van de Verenigde Naties (BS van 29/12/2015) heeft deze toestand verholpen door aan de Minister van Financiën de mogelijkheid te geven bij ministerieel besluit lijsten met personen, entiteiten en groeperingen opgesteld door het Sanctiecomité van de Verenigde Naties te publiceren en, in afwachting van een Europese beslissing, alle of een deel van de tegoeden en andere financiële middelen van deze personen, entiteiten en groeperingen te bevroren.

De wet van 18 december 2015 voegt in de wet van 11 mei 1995 een artikel 1/1 in, luidende:

“Art. 1/1. Met het oog op de onmiddellijke uitvoering van de financiële sancties bedoeld in de resoluties aangenomen door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in het kader van Hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties en onverminderd de specifieke beperkende maatregelen genomen in toepassing van de verordeningen van de Raad van de Europese Unie, kan de minister van Financiën, na overleg met de bevoegde gerechtelijke overheid, besluiten alle of een deel van de tegoeden en andere financiële middelen van de in de resolutie bedoelde personen, entiteiten en groeperingen te bevroren. Dit vanaf het tijdstip van de inwerkingtreding van de resoluties tot het tijdstip dat de resoluties en de lijsten van personen, entiteiten en groeperingen vastgesteld overeenkomstig de resoluties, elke wijziging inbegrepen, in het Europees recht worden omgezet.”

In dezelfde wet wordt een artikel 1/2 ingevoegd, luidende:

“De minister van Financiën is bevoegd voor de organisatie en het treffen van elke maatregel die tot doel heeft de uitvoering van artikel 1/1 te verzekeren, inzonderheid de bekendmaking van de lijsten van de beoogde personen, entiteiten en groeperingen overeenkomstig de door de Verenigde Naties ter zake aangenomen resoluties.”

In het wederzijds evaluatieverslag van België, verweet de FAG België dat de Resolutie 1373⁹ van de Verenigde Naties niet werd toegepast, die in België ten uitvoer wordt gebracht door het koninklijk besluit van 28 december 2006. België heeft deze bepaling intussen goedgekeurd en stelde een eerste lijst van personen op waartegen met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme specifieke beperkende maatregelen moeten worden genomen¹⁰.

2.12 Technische bijstand

In 2015 gaf de CFI presentaties tijdens opleidingen in België en in het buitenland en voor buitenlandse meldpunten.

De CFI nam onder meer als spreker deel aan volgende seminaries en conferenties:

- *Université d'Aix-en-Provence: La lutte contre le blanchiment et le rôle de la CTIF* [De bestrijding van witwassen en de rol van de CFI]
- *ULB: Le rôle du renseignement financier dans les investigations financières* [De rol van financiële inlichtingen bij financiële onderzoeken]
- *CEIFAC (Collège Européen des Investigations Financières et l'analyse financière criminelle à Strasbourg): Le rôle du renseignement financier dans les investigations financières* [De rol van financiële inlichtingen bij financiële onderzoeken]
- IFE – “De uitdagingen van de compliance officer”
- *Centre d'Etude du Droit pénal Européen: La Lutte contre la corruption en Belgique de nos jours : un état de la question* [De bestrijding van corruptie in België vandaag: stand van zaken]
- Groep Securitas: *Le rôle et le fonctionnement de la CTIF dans la lutte contre le blanchiment de capitaux et le financement du terrorisme et les nouvelles tendances et aspects liés aux sociétés de gardiennage* [De rol en de werking van de CFI in de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme en de nieuwe trends met betrekking tot bewakingsondernemingen]
- *Université d'Aix-en-Provence (CETFI): Le blanchiment et la fraude à la TVA de type carousel* [Witwassen en btw-carrouselfraude]
- *Université de Luxembourg: Chasing criminal money in the EU: new tools and practices - The 'pre-investigative' role of Financial Intelligence Units in recovering assets* [De opsporing van misdaadgeld in de EU – De rol van meldpunten bij het vooronderzoek voor de ontneming van vermogensbestanddelen]
- *Compliance Forum: Voorstelling van het verslag van de FAG (met de NBB)*
- *HONLEA-Europe: Blanchiment en matière de drogues dans le cadre de la réunion des Nations-Unies* [Witwassen van druggeld in het kader van een vergadering van de Verenigde Naties]
- *Cambridge: 33rd International Symposium on Economic Crime* [33e Internationaal Symposium over economische criminaliteit]
- *Hautes Etudes Police, Justice et Sécurité d'Entreprises: Le rôle de la CTIF* [De rol van de CFI]
- Brazzaville: vergadering van Franstalige meldpunten en werkbezoek aan het Congolese meldpunt (CENAREF)

⁹

<http://www.un.org/en/sc/ctc/specialmeetings/2012/docs/United%20Nations%20Security%20Council%20Resolution%201373%20%282001%29.pdf>

¹⁰ Koninklijk besluit van 30 mei 2016 tot vaststelling van de lijst van personen en entiteiten bedoeld in artikelen 3 en 5 van het koninklijk besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme (BS van 01/06/2016 – 33913)

- *Association of Chartered Certified Accountants (ACCA): Fighting money laundering and terrorist financing: the role of accountants and finance professionals* [Bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme, de rol van accountants en financiële specialisten]
- *IFE : Lutte contre le blanchiment – Les défis du Compliance Officer* [Bestrijding van witwassen – De uitdagingen van de compliance officer]
- Presentatie ter gelegenheid van het 25-jarige bestaan van Tracfin
- *IFE: Compliance & Anti-Money-Laundering* [Compliance en antiwitwasbeleid]
- *ERA Trier: The 4th EU AML Directive* [De vierde Europese antiwitwasrichtlijn]
- Raad van Europa – Debat over mensenhandel, georganiseerd door de FOD Justitie
- Vierde cyclus van de *Hautes Etudes Sécurité et Défense (HESD): La criminalité financière* [Financiële criminaliteit]
- Uiteenzetting rond het thema financiering van terrorisme voor de nationale beroepsfederatie “Instituut van Fraude Auditoren”

In 2015 ontving de CFI delegaties uit Ivoorkust (februari 2015), Congo Brazzaville (februari 2015), Senegal (maart 2015), de Democratische Republiek Congo (maart 2015), Mali (april 2015), Ghana (juli 2015) in het kader van een opleiding. De CFI gaf in het buitenland een opleiding aan het Jordaanse meldpunt (opleiding georganiseerd door de Wereldbank).

2.13 Opleiding magistraten

De CFI ontving in 2015 vier gerechtelijke stagiairs voor een opleiding van 2 tot 5 dagen over de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. De CFI nam als spreker ook deel aan verscheidene studiedagen die door het Instituut voor gerechtelijke opleiding werden georganiseerd.

3. INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

3.1 Financiële Actiegroep (FAG)

3.1.1 Plenaire vergaderingen

De CFI leidt al vele jaren de Belgische delegatie bij de FAG. De CFI neemt deel aan de vergaderingen die in oktober, februari en juni worden georganiseerd. Het verslag van de wederzijdse evaluatie van België door de FAG werd begin 2015 goedgekeurd. De evaluatieprocedure werd uitvoerig in het jaarverslag 2014 van de CFI besproken (blz. 89 tot 92).

Na de goedkeuring van het verslag van de wederzijdse evaluatie van België door de FAG in februari 2015 werd een actieplan opgesteld om de vastgestelde zwakke punten te verhelpen. In maart 2016 werd een eerste opvolgingsverslag aan de FAG bezorgd. Dit verslag zal tijdens de plenaire vergadering van de FAG in juni 2016 ter beschikking van de andere leden van de FAG worden gesteld. Aangezien België momenteel niet kan vragen om de toestand en de beoordelingen van februari 2015 te herzien, zowel wat de technische overeenstemming als de doeltreffendheid van de maatregelen ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme betreft, werd het eerste opvolgingsverslag van België niet besproken tijdens de plenaire vergadering in juni.

3.1.2 Werkgroepen

De CFI neemt deel aan de werkgroepen (PDG, ECG, RTMG). De CFI werkte in de werkgroep RTMG (*Risk, Trends and Methods Group*) mee aan verschillende studies, sommige van deze studies werden in 2015 gepubliceerd¹¹.

De CFI heeft ook een bijdrage geleverd aan een lopende studie van de FAG en de regionale groepen GIABA en GABAC over de financiering van terrorisme in Centraal- en West-Afrika. Deze studie heeft tot doel het verslag dat in 2013 door de FAG over de financiering van terrorisme in West-Afrika werd opgesteld bij te werken. De geopolitieke situatie is sinds 2013 immers erg veranderd, in het bijzonder met betrekking tot Boko Haram. Het project wil de nieuwe methodes aan het licht brengen die gebruikt worden door terroristen, terroristische organisaties en personen in Centraal- en West-Afrika die hen steunen om fondsen te verzamelen, te verplaatsen en te gebruiken. In het kader van deze studie droeg België casussen bij en voerde ze een analyse uit over de mogelijke verbanden tussen België en de financiering van terrorisme in de regio, met name via drughandel, handel in tweedehandswagens of oplichting. Het verslag zou in oktober 2016 worden afgerond.

3.1.3 Buitengewone vergaderingen financiering van terrorisme

Na de gebeurtenissen in november 2015 in Parijs organiseerde de FAG verschillende buitengewone vergaderingen om na te gaan of de huidige normen ter bestrijding van FT volstaan om de nieuwe risico's met betrekking tot FT aan te pakken. Op 12, 13 en 14 december 2015 werd in Parijs een eerste vergadering gehouden. Op 13 februari 2016 vond een tweede buitengewone vergadering plaats, in de marge van de plenaire vergadering van februari.

Op 14 februari 2016 organiseerde de FAG en de Counter ISIL Finance Group (CIFG) (cf. 3.6) een gezamenlijke vergadering om de inspanningen van deze twee instellingen om de financieringsbronnen van IS teniet te doen en het financiële stelsel tegen misbruik door deze terroristische organisatie te beschermen.

¹¹ *Money Laundering through the physical transportation of cash* (december 2015), *Money Laundering/terrorist financing risks and vulnerabilities associated with gold* (juli 2015), *Emerging Terrorist Financing Risks* (oktober 2015), *Financing of the Terrorist Organisation Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL)* (februari 2015).

Vijfenvijftig staten (waaronder België, vertegenwoordigd door de CFI) en internationale organisaties, waaronder de Verenigde Naties, het IMF, de Wereldbank en de Egmont Groep waren aanwezig. De deelnemers bespraken de maatregelen die reeds door de leden van de CIFG en andere landen werden genomen om de financieringsbronnen (olie, verduistering, kidnapping) van IS aan te pakken. De afgelopen maanden werd veel voortuitgang geboekt om ervoor te zorgen dat IS minder financiële inkomsten uit activiteiten in door IS gecontroleerd gebied kan halen. De Verenigde Naties keurden nieuwe resoluties goed (2199 in februari 2015 en 2253 in december 2015) die het verbod op handel in olie en in andere middelen uit gebieden die door IS wordt gecontroleerd (zie 2.2.1 hieronder) nogmaals duidelijk herhalen. De afgelopen maanden werd het IS ook moeilijker gemaakt om het internationale financiële stelsel te gebruiken. Al deze maatregelen hebben een invloed op de financiële middelen die de terroristische organisatie ter beschikking heeft, die gevoelig afnemen.

3.2 Comité van deskundigen inzake de evaluatie van maatregelen ter bestrijding van het witwassen van geld (MONEYVAL)

3.2.1 Plenaire vergaderingen

De CFI neemt deel aan de plenaire vergaderingen van MONEYVAL van de Raad van Europa. Ze wordt tijdens deze vergaderingen door één van de twee plaatsvervangende voorzitters vertegenwoordigd, die tevens als deskundige rechtshandhaving optreedt.

MONEYVAL werd in september 1997 opgericht door het Comité van Ministers van de Raad van Europa om wederzijdse evaluaties uit te voeren van de maatregelen ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme die toegepast worden door de lidstaten van de Raad van Europa die geen lid zijn van de FAG. MONEYVAL spoort leden ook aan om hun stelsels ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme (waaronder ook internationale samenwerking) te verbeteren en hun stelsels in overeenstemming te brengen met de 40 aanbevelingen van de FAG. MONEYVAL voert ook regelmatig typologische projecten uit om methodes en trends op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme op te sporen.

In 2015 vergaderde MONEYVAL van 14 tot 17 april en van 8 tot 11 december. Er werden verschillende evaluatieverslagen goedgekeurd, alsook een typologieverslag over het witwassen van misdaadgeld door georganiseerde criminele groepen.

3.2.2 Evaluatie van België door de Raad van Europa

De naleving door België van het Verdrag 198 van de Raad van Europa inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de confiscatie van opbrengsten van misdrijven en de financiering van terrorisme wordt momenteel geëvalueerd. De CFI, het COIV en het directoraat-generaal Wetgeving van de FOD Justitie vulden in mei 2014 een vragenlijst in.

Het evaluatieverslag van België zal van 8 tot 10 november 2016 worden besproken tijdens de volgende plenaire vergadering van de COP (“Conference of the Parties”) over het verdrag 198.

3.3 Verenigde Naties (VN)

3.3.1 Resoluties van de Veiligheidsraad

In 2015 keurde de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties verschillende resoluties met betrekking tot de financiering van terrorisme¹² goed, onder meer resoluties 2199, 2214, 2249 en 2253.

Op 12 februari 2015 keurde de Veiligheidsraad resolutie 2199 goed over de blokkering van de financieringsmiddelen van IS, en in het bijzonder de handel in olie. De Veiligheidsraad veroordeelt met klem elke, al dan niet directe, deelname aan de handel in olie en olieproducten, modulaire raffinaderijen en aanverwante materialen met IS, Al Nusra Front en alle andere personen, groepen, ondernemingen en entiteiten die volgens het Comité met Al Qaeda verbonden zijn (...). De Veiligheidsraad herbevestigt dat deze deelname zou gelijkstaan met financiële steun aan deze personen, groepen, ondernemingen en entiteiten en het Comité ertoe zou kunnen brengen om nieuwe namen op de sanctielijsten te plaatsen.

De resolutie herinnert landen eraan dat ze verplicht zijn de tegoeden en andere financiële activa of economische middelen van IS, Al Nusra Front en alle andere personen, groepen, ondernemingen en entiteiten die volgens het Comité met Al Qaeda verbonden zijn, met inbegrip van tegoeden verkregen uit goederen waarvan de eigendom of waarover de zeggenschap rechtstreeks of onrechtstreeks berust bij hen of bij personen die namens hen of op hun aanwijzing handelen, te bevriezen.

In verband met de blokkering van financieringswijzen verzoekt de Veiligheidsraad landen maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat financiële instellingen op hun grondgebied verhinderen dat IS, Al Nusra Front en alle andere personen, groepen, ondernemingen en entiteiten die met Al Qaeda verbonden zijn toegang hebben tot het internationale financiële stelsel.

De resolutie bespreekt ten slotte de probleemstelling van de vernietiging van Syrisch en Iraaks cultureel erfgoed, ontvoeringen voor losgeld, externe giften en de wapens die deze groepen bezitten.

De Veiligheidsraad keurde op 27 maart 2015 resolutie 2214 goed inzake IS en groepen die trouw aan IS hebben gezworen. Om de dreiging van buitenlandse terroristische strijders aan te pakken moeten volgens deze resolutie alle oorzaken van het verschijnsel worden bestreden. Dit moet gebeuren door radicalisering te voorkomen, rekrutering een halt toe te roepen, buitenlandse terroristische strijders een reisverbod op te leggen, ontvangen financiële steun te blokkeren, gewelddadig extremisme (dat tot terrorisme kan leiden) te bestrijden, terroristische daden die door extremisme of onverdraagzaamheid worden gemotiveerd te bestrijden, politieke en religieuze verdraagzaamheid te bevorderen, economische ontwikkeling en sociale cohesie en integratie te bevorderen, gewapende conflicten te beëindigen en re-integratie en herstel te bevorderen.

De Veiligheidsraad besloot om personen, groepen, ondernemingen en entiteiten die volgens het Comité met Al Qaeda verbonden zijn, Ansar al-Charia, en Al Qaeda die in Libië actief zijn en voor hun rekening financieren, bewapenen en rekruteren (overeenkomstig resolutie 2161/2014) op een lijst te plaatsen.

De Veiligheidsraad keurde op 20 november 2015 resolutie 2249 goed, waarin het de aanslagen die door IS in Sousse, Ankara, Beiroet en in Parijs werden gepleegd veroordeelt. De Veiligheidsraad verzoekt landen hun inspanningen op te voeren om het aantal buitenlandse terroristische strijders die naar Irak en Syrië reizen te terug te dringen en de financiering van terrorisme te doen verdwijnen. De Veiligheidsraad stelt tot slot het voornemen te hebben de lijst van het sanctiecomité, opgericht door resolutie 1267, binnenkort bij te werken om beter rekening te houden met de dreiging die van IS uitgaat.

¹² <http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/2015.shtml>

Op 17 december 2015 keurde de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties resolutie 2253 goed. De resolutie herinnert landen eraan dat ze de sancties met betrekking tot personen, groepen, ondernemingen en entiteiten op de lijst opgesteld overeenkomstig resoluties 1267, 1333, 1989, 2083 en 2161 (voortaan de “lijst inzake sancties tegen IS en Al Qaeda” genaamd) moeten toepassen, wat ook de nationaliteit of land van verblijf van de betrokkene is. Deze sancties hebben betrekking op de bevrozing van tegoeden, een reisverbod en wapenembargo. De Veiligheidsraad benadrukt het belang van samenwerking tussen landen bij strafrechtelijke onderzoeken over financiering van terrorisme, verwijst uitdrukkelijk naar de activiteit van financiële-inlichtingeneenheden en vraagt landen om waakzaam te blijven met betrekking tot financiële verrichtingen en de middelen en praktijken voor informatie-uitwisseling tussen en binnen overheden, met name de ordediensten, de inlichtingendiensten, de veiligheidsdiensten en de financiële-inlichtingeneenheden. De Veiligheidsraad vraagt landen eveneens om financiële inlichtingen beter te integreren en te gebruiken samen met andere soorten informatie waarover de nationale overheden beschikken om de dreiging van financiering van terrorisme door IS en Al Qaeda doeltreffend te bestrijden.

3.3.2 Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie (UNCAC)

Het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie werd door de algemene vergadering in resolutie 58/4 van 31 oktober 2003 goedgekeurd. In een eerste fase is deze evaluatie gericht op hoofdstukken III (strafbaarstelling, opsporing en handhaving) en IV (internationale samenwerking).

3.3.3 Opleidings- en bewustmakingsactiviteiten

De Verenigde Naties organiseerden ook andere opleidings- en bewustmakingsactiviteiten met betrekking tot terrorisme en financiering van terrorisme. De CFI was begin 2016 bij twee van deze activiteiten betrokken: een regionale workshop over de bestrijding van de financiering van terrorisme in Algiers en de “Joint UN/FATF open briefing on depriving terrorist groups of sources of funding” [gezamenlijke open briefing van de VN en de FAG over het ontnemen van financieringsbronnen van terroristische groepen]¹³. De CFI heeft tijdens deze twee evenementen een presentatie gehouden.

3.4 Europese Unie

3.4.1 Vierde Europese richtlijn ter bestrijding van WW/FT - omzetting naar Belgisch recht

Zoals vermeld in het activiteitenverslag 2011 en 2012 van de CFI voerde de FAG de afgelopen jaren een grondige hervorming van haar normen door en werden de herziene veertig aanbevelingen in februari 2012 goedgekeurd. Tegelijkertijd onderzocht ook de Europese Commissie het Europese kader ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme.

De vierde richtlijn ter bestrijding van WW/FT (Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie) werd op 20 mei 2015 goedgekeurd en in het Publicatieblad van 5 juni 2015 gepubliceerd¹⁴.

De verschillende betrokken partijen (de FOD Justitie, de FOD Financiën, de FOD Economie, de CFI, de NBB, de FSMA, de Kansspelcommissie, Douane en Accijnzen, ...) zijn onmiddellijk gestart met de werkzaamheden om de vierde richtlijn ter bestrijding van WW/FT naar Belgisch recht om te zetten, onder leiding van de FOD Financiën. De CFI had als opdracht de wetteksten over haar werking en bevoegdheden voor te bereiden.

¹³ <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/un-fatf-open-briefing-2016.html>

¹⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&from=NL>

Verwacht wordt dat de wetteksten in december 2016 zullen worden goedgekeurd.

3.4.2 Actieplan van de Europese Commissie tegen financiering van terrorisme

Na de aanslagen in Parijs in november 2015 keurde de Europese Commissie, onder druk van Frankrijk, op 2 februari 2016 een Europees actieplan goed om de bestrijding van de financiering van terrorisme te versterken¹⁵.

Het actieplan van de Commissie dient twee doelen:

- terroristen traceren aan de hand van financiële transacties en voorkomen dat zij hun geld en andere activa verschuiven;
- de inkomstenbronnen van terroristische organisaties droogleggen door het lastig te maken om geld bijeen te brengen.

Net zoals de CFI (cf. Trends op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme 2015, blz. 23-27) stelde de Europese Commissie vast dat terroristen bij tal van legale en illegale activiteiten betrokken zijn om hun terreurdaden te financieren. Het traceren van geldstromen kan helpen om terreurnetwerken op te sporen en te vervolgen. Ook moet er werk worden gemaakt van de risico's die samenhangen met nieuwe financieringsinstrumenten en betalingsmogelijkheden.

In mei 2015 werd de vierde richtlijn ter bestrijding van WW/FT (zie punt 3.4.1 hierboven) goedgekeurd, die de EU in staat stelt krachtadiger op te treden tegen het witwassen van de opbrengst van criminele activiteiten en tegen het financieren van terroristische activiteiten. Na de aanslagen in november in Parijs besliste de Europese Commissie bijkomende maatregelen te nemen om de bestrijding van de financiering van terrorisme te versterken:

- de lidstaten vragen om de vierde richtlijn ter bestrijding van WW/FT uiterlijk op 31 december 2016 en niet langer op 25 juni 2017 om te zetten;
- zorgen voor solide waarborgen voor de financiële stromen uit derde landen met een hoog risico: de Commissie zal de richtlijn uitbreiden met een lijst van alle verplichte controles (cliëntenonderzoek) die financiële instellingen moeten verrichten in verband met geldstromen uit landen waar de bestrijding van terrorismefinanciering en van het witwassen van geld in strategisch opzicht te wensen overlaat;
- de bevoegdheden van en samenwerking tussen de financiële-inlichtingeneenheden van de EU bevorderen;
- centrale registers van bankrekeningen oprichten om financiële-inlichtingeneenheden gemakkelijker en sneller toegang te geven tot informatie over houders van bankrekeningen;
- terrorismefinancieringsrisico's van virtuele munteenheden aanpakken: door wisselfora voor virtuele munteenheden onder de antiwitwasrichtlijn te laten vallen, zodat deze niet kunnen worden misbruikt voor het witwassen van geld en het financieren van terrorisme. Als deze fora bij het wisselen van virtuele voor reële valuta's een cliëntenonderzoek moeten verrichten, komt er een einde aan de huidige anonimiteit;
- risico's van anonieme vooraf betaalde instrumenten (bv. prepaidkaarten) aanpakken;

België beschikt reeds over een centraal register van bankrekeningen: het centraal aanspreekpunt (CAP), opgericht door de Nationale Bank van België, is een register dat de bankrekeningnummers en

¹⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-202_nl.htm

soorten contracten bevat die door natuurlijke personen en rechtspersonen, al dan niet woonachtig in België, gehouden worden bij financiële instellingen in België¹⁶. De CFI zal binnenkort toegang krijgen tot deze gegevensbank.

Verder zijn er onder meer de volgende maatregelen:

- ervoor zorgen dat EU de bevroeringsmaatregelen van de VN doeltreffender omzet en de VN-lijsten toegankelijker maken voor de financiële instellingen en economische actoren van de EU;
- ervoor zorgen dat er in de hele EU een brede gemeenschappelijke definitie van strafbare feiten en sancties in verband met het witwassen van geld van toepassing is, zo wordt grensoverschrijdende justitiële en politieke samenwerking bij de bestrijding van witwassen gemakkelijker;
- het toepassingsgebied van de bestaande verordening betreffende de controle van grensoverschrijdend vervoer van contanten uitbreiden met per post of als vracht vervoerde contanten;

Een van de primaire inkomstenbronnen van terroristische organisaties is momenteel de illegale handel uit bezette gebieden. Daarbij gaat het onder meer om de illegale handel in cultuurgoederen en wilde dieren. Ook aan bonafide handel verdienen zij. De Commissie zal landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika technische bijstand verlenen bij de bestrijding van de handel in cultuurgoederen.

Het is ook de bedoeling de bevoegdheden van de douanediensdiensten te versterken, zodat er kan worden opgetreden tegen terrorismefinanciering via de handel in goederen. Bij dat laatste gaat het onder meer om het verhullen van handelstransacties, het opgeven van een verkeerde waarde van goederen en het uitschrijven van fictieve facturen. Een andere maatregel zal betrekking hebben op de illegale handel in cultuurgoederen.

3.4.3 Supranationale risicoanalyse op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme

De vierde Europese richtlijn ter bestrijding van WW/FT¹⁷ voorziet in artikel 6 in een supranationale risicoanalyse door de Europese Commissie om de risico's op het vlak van witwassen en de financiering van terrorisme in kaart te brengen. De Europese Commissie dient een eerste supranationale risicoanalyse voor te leggen ten laatste op 26 juni 2017, en vanaf dan elke twee jaar.

Na met de lidstaten een methodologie afgesproken te hebben voor de risicoanalyse op supranationaal niveau heeft de Commissie in 2015 verschillende workshops georganiseerd om het niveau van de dreiging te analyseren en te evalueren. De CFI heeft de methodologie voor de analyse mee op punt gesteld en heeft deelgenomen aan de eerste workshops over de dreiging op het vlak van witwassen en de financiering van terrorisme.

Tot eind 2016 zullen verschillende bijkomende workshops georganiseerd worden om de kwetsbaarheden voor witwassen en de financiering van terrorisme te analyseren en te evalueren, zowel voor de financiële als de niet-financiële sector.

3.4.4 Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing (EGMLTF)

De "Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing" (EGMLTF) van de Europese Commissie is in 2015 twee keer bijeengekomen en heeft daarnaast ook twee workshops georganiseerd over de omzetting van de vierde richtlijn. Deze groep deskundigen heeft als opdracht het bijstaan van de Commissie in het ontwikkelen en coördineren van een beleid en maatregelen tegen witwassen en de

¹⁶ <https://www.nbb.be/nl/kredietcentrales/centraal-aanspreekpunt>

¹⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&from=NL>

financiering van terrorisme. De CFI heeft actief deelgenomen aan de vergaderingen en de twee workshops.

Het onderwerp van de eerste workshop was de omzetting van de artikelen 30 en 31 van de richtlijn over het bijhouden van een centraal register van uiteindelijke begunstigden van vennootschappen en andere juridische constructies zoals trusts. Op de tweede workshop werd de mogelijke uitzondering op de toepassing voor de kansspelen besproken, in de mate dat kan aangetoond worden dat ze een zwak risico vormen voor witwassen en de financiering van terrorisme.

De EGMLTF heeft daarnaast ook de werkzaamheden gevolgd van de Commissie met betrekking tot de supranationale risicoanalyse voor witwassen en de financiering van terrorisme.

Verscheidene landen waaronder België hebben de gehanteerde methodologie voorgesteld bij hun eigen nationale risicoanalyse op het vlak van witwassen en de financiering van terrorisme.

De lidstaten proberen bij de EGMLTF eveneens om gemeenschappelijke en gecoördineerde standpunten te formuleren voorafgaand aan de vergaderingen van de FAG.

De Europese toezichthoudende autoriteiten (ESA's), vertegenwoordigd door hun antiwitwascomité, zijn eveneens aanwezig op de vergaderingen van de expertgroepen en houden de EGMLTF op de hoogte van hun werkzaamheden rond witwassen en de financiering van terrorisme.

Overeenkomstig richtlijn 2015/48 moeten de ESA's ten laatste op 26 december 2016 een advies geven over de risico's inzake witwassen en de financiering van terrorisme die op de financiële sector van de Unie wegen. Vóór 26 juni 2017 moeten ze richtsnoeren opstellen voor de bevoegde autoriteiten en de financiële- en kredietinstellingen over de risicofactoren waar rekening mee gehouden moet worden bij de bepaling van een verhoogde of verminderde waakzaamheid tegenover de cliënten. De ESA's moeten ook technische normen opstellen over de te nemen bijkomende maatregelen indien het recht van een derde land niet toelaat om de procedures ter voorkoming van het witwassen en de financiering van terrorisme op groepsniveau door te voeren, en over het minimum aan actie dat de financiële- en kredietinstellingen moeten ondernemen wanneer het recht van een derde land niet toelaat om de procedures op groepsniveau te implementeren. De ESA's moeten eveneens een reglementering uitwerken rond de criteria die de noodzaak bepalen voor de oprichting van een centraal contactpunt, en de mogelijke functies van dit contactpunt. Zij moeten aan de toezichthoudende autoriteiten richtsnoeren voorleggen over de kenmerken van een aanpak van de controle op basis van het risico en de werkwijze bij een aanpak van het toezicht gebaseerd op het risico.

3.4.5 FIU platform

Het EU FIU Platform is een door de Europese Commissie opgerichte groep waarin de Europese FIU's met elkaar kunnen overleggen en waaraan de CFI actief deelneemt. In 2015 vonden er samenkomsten van het EU FIU Platform plaats op 03/03/2015 en 16/10/2015 in Brussel.

Belangrijke agendapunten van dit platform zijn de integratie van het FIU-NET binnen de EUROPOL-organisatie, uniforme omzetting van de vierde antiwitwasrichtlijn en supranationale risicoanalyse. Tevens worden verschillende (Europese) projecten besproken zoals "cross border"-meldingen en gezamenlijke analyses inzake mensensmokkel.

3.5 Egmont Groep

3.5.1 Vergaderingen van de Egmont Groep

De CFI is lid van de Egmont Groep en neemt deel aan de vergaderingen en de werkgroepen die de Groep organiseert. De doelstelling van de Egmont Groep is om de internationale samenwerking en de uitwisseling van informatie tussen FIU's te verbeteren. In juli 2015 vergaderde de Egmont Groep in Bridgetown, Barbados. De werkgroepen vergaderden in Berlijn van 25 tot 30 januari 2015.

3.5.2 Typologische projecten

'ISIL Phase II'

Gezien het actuele karakter van de problematiek rond de financiering van terrorisme werd in de Operationele Werkgroep van Egmont beslist om het IS-project verder te zetten in een tweede fase, specifiek gericht op de financiering van de netwerken van "Foreign Terrorist Fighters". Het project wordt geleid door FIU NL en FinCEN, de CFI is lid van het projectteam.

FIU NL – 'Financial flows related to migration crimes'

De Nederlandse FIU is in februari 2016 een project gestart rond de financiële stromen die verband houden met migratie. Het doel van het project is een internationale samenwerking, gericht op het opsporen van criminele organisaties die misbruik maken van de kwetsbare situatie van de vluchtelingen en grof geld verdienen met mensensmokkel en afpersing.

'CEO-fraude' of 'Business Email Compromise Fraud'

De voorbije twee jaar werden verschillende landen geconfronteerd met een nieuwe vorm van oplichting, de zogenaamde 'Business Email Compromise Fraud' of 'CEO-fraude'. Hierbij viseren criminele organisaties grote bedrijven om betalingen te ontvangen. Verschillende technieken worden gebruikt om de interne procedures van de bedrijven te leren kennen, zoals 'hacking' van de mailsystemen en 'social engineering', het zoeken van informatie over de personeelsleden op sociale netwerksites. Als laatste en beslissende stap in het proces volgt meestal een frauduleuze betalingsopdracht, zagezegd door het topmanagement van de onderneming, vandaar de benaming 'CEO-fraude'. De bedragen gemoeid met deze vorm van oplichting zijn zeer hoog.

De FIU's kunnen via de financiële instellingen een belangrijke rol spelen in het tegengaan van deze internationale vorm van oplichting, en met dit project binnen de Egmont Groep worden de mechanismen uitgewerkt voor een efficiënte reactie.

3.6 Counter ISIL Finance Group (CIFG)

De CIFG, geleid door de Verenigde Staten, Italië en Saoedi-Arabië, is een onderdeel van een bredere internationale inspanning om IS te verzwakken en uiteindelijk te verslaan. Momenteel telt de groep 37 leden, zowel landen (waaronder België) als organisaties. In samenwerking met andere belanghebbenden wil de CIFG de financiële bronnen en stromen van IS droogleggen om op die manier de terreurcampagne te stoppen.

De CFI nam deel aan verschillende vergaderingen van de CIFG: Brussel (Egmontpaleis), Den Haag en Rome. Op deze vergaderingen heeft de CFI de aandacht gevestigd op wat waarschijnlijk een nieuwe financieringsbron is voor IS, namelijk de productie van Captagon in door IS bezet gebied en de verkoop van de drug in Syrië en de nabijgelegen landen zoals Libanon en Saoedi-Arabië.

Captagon is een synthetische drug waarvan de productie in de meeste landen in de jaren '80 verboden werd. De drug zou nu illegaal geproduceerd worden in het zuiden van Libanon en in het noorden van

Syrië (Aleppo). Captagon is een populaire partydrug in het Midden-Oosten omwille van het verbod op alcohol, maar zou ook gebruikt worden door de strijdende partijen in Syrië en mogelijk zelfs door de terroristen betrokken bij de aanslagen in Parijs.

Volgens cijfers van de Werelddouaneorganisatie (WCO) is het aantal Captagonpillen in beslag genomen op het Arabisch Schiereiland sterk gestegen: bijna 25 ton in 2014 tegenover 11 ton in 2013 en maar 4 ton in 2012. Met een verkoopprijs tussen 5 en 20 dollar per pil vormt de handel in Captagon een grote potentiële financieringsbron.

Eind 2015 startte de CFI een thematische analyse over Captagon, in samenwerking met de hulp en informatie van de Douane, de federale politie, UNODC en de DEA (Verenigde Staten).

4. CFI JAARREKENINGEN

Balans per 31 december 2015

Activa				Passiva			
Vaste activa			598.918,14	Eigen vermogen			3.426.920,54
II.	Immateriële vaste activa		182.062,36	IV.	Reserves		3.426.920,54
III.	Materiële vaste activa		323.553,78				
	<i>Kantoor, informatica en rollend materieel</i>	282.947,78					
	<i>Overige materiële vaste activa</i>	40.606,00					
IV.	Financiële vaste activa		93.302,00				
Vlottende activa			3.494.773,01	Schulden			666.770,61
VII.	Vorderingen op ten hoogste één jaar		541.026,74	IX.	Schulden op ten hoogste één jaar		666.670,61
	<i>Bijdragen</i>	191.912,90			<i>Handelsschulden</i>	252.390,04	
	<i>Vooruitbetalingen</i>	51.788,88			<i>Bezoldigingen en sociale lasten</i>	414.280,57	
	<i>Overige vorderingen</i>	297.324,96					
VIII.	Geldbeleggingen		-				
IX.	Liquide middelen		2.914.970,26				
X.	Overlopende rekeningen		38.776,01	X.	Overlopende rekeningen		100,00
Totaal der activa			4.093.691,15	Totaal der passiva			4.093.691,15

Resultaten rekening		
I.	Bedrijfsopbrengsten en -kosten	
	Bijdragen	5.294.157,93
	Andere bedrijfsopbrengsten	10.894,73
	Diensten en diverse goederen	-1.195.763,99
	Bezoldigingen en sociale lasten	-3.782.918,91
	Afschrijvingen	<u>-330.268,14</u>
	Bedrijfsresultaat	-3.898,38
II.	Financiële opbrengsten en -kosten	
	Financiële opbrengsten	6.718,72
	Financiële kosten	<u>-2.820,34</u>
	Te bestemmen resultaat	0,00

De jaarrekeningen voor het boekjaar 2015 maakten het voorwerp uit van een verklaring zonder voorbehoud van de bedrijfsrevisor, de vennootschap BDO Atrio bedrijfsrevisoren vertegenwoordigd door De Heer André KILESSE.

CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

Gulden Vlieslaan 55, bus 1 – 1060 Brussel

Telefoon: 02/533.72.11 - Fax: 02/533.72.00

E-mail: info@ctif-cfi.be

Internet: www.ctif-cfi.be

Verantwoordelijke uitgever:
Philippe de KOSTER
Gulden Vlieslaan 55, bus 1 – 1060 Brussel

U kunt bijkomende informatie over dit document schriftelijk aanvragen door naar info@ctif-cfi.be te e-mailen.